

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Přítěžující okolnosti a okolnost, která je zákonným znakem trestného činu

Při soudní individualizaci trestu se postupuje takovým způsobem, aby bylo přihlédnuto ke všem specifikům konkrétního případu, jenž je posuzován, a aby tak mohl být v rámci zákonné trestní sankce vybrán pro pachatele takový druh trestu v té výměře, která splní základní účel trestu, tedy ochranu společnosti před pachatelem trestného činu, zabránění odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a výchovu pachatele k tomu, aby vedl řádný život a v neposlední řadě i výchovné působení na ostatní členy společnosti.

Při soudní individualizaci trestu se postupuje takovým způsobem, aby bylo přihlédnuto ke všem specifikům konkrétního případu, jenž je posuzován, a aby tak mohl být v rámci zákonné trestní sankce vybrán pro pachatele takový druh trestu v té výměře, která splní základní účel trestu, tedy ochranu společnosti před pachatelem trestného činu, zabránění odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a výchovu pachatele k tomu, aby vedl řádný život a v neposlední řadě i výchovné působení na ostatní členy společnosti.

Při individualizaci trestu se přihlíží ke stupni nebezpečnosti trestného činu pro společnost, k možnostem nápravy a poměrů pachatele. Při výměře trestu se přihlíží také k polehčujícím okolnostem, které zásadně zlepšují postavení obviněného, ale i k okolnostem přítěžujícím, které znamenají, že výměra trestu pachateli bude vyšší.

Demonstrativní výčet přítěžujících okolností provádí trestní zákon v ustanovení § 34. Jako přítěžující okolnost se hodnotí skutečnost, že pachatel spáchal trestný čin ze zvlášť zavrženíhodné pohnutky, nebo že spáchal trestný čin surovým způsobem, zákeřně, se zvláštní lstí nebo jiným obdobným způsobem, anebo spáchal trestný čin využívaje něčí bezbrannosti, závislosti nebo podřízenosti.

Přítěžující okolností je také to, že pachatel spáchal trestný čin za živelní pohromy nebo jiné události vážně ohrožující život, veřejný pořádek nebo majetek. Při výměře trestu se jako k přítěžující okolnosti přihlédne i k tomu, že pachatel trestným činem porušil zvláštní povinnost, že trestným činem způsobil vyšší škodu, nebo že spáchal trestný čin jako organizátor, jako člen organizované skupiny nebo člen spolčení.

Jak přítěžující okolnost se posuzuje skutečnost, že pachatel trestného činu svedl k trestnému činu jiného, zejména mladistvého, nebo že trestný čin spáchal, nebo v něm pokračoval po delší dobu, anebo spáchal více trestných činů.

Přítěžující okolností je též to, že pachatel byl již pro trestný čin odsouzen. U této přítěžující okolnosti je však soud oprávněn podle povahy předchozího odsouzení nepokládat tuto okolnost za přítěžující, zejména s ohledem na význam chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsob provedení činu a jeho následky, okolnosti, za kterých byl čin spáchán, osobu pachatele, míru jeho zavinění, jeho pohnutku a dobu, která uplynula od posledního odsouzení, a jde-li o pachatele trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187a odst. 1, také tím, že se tohoto činu znovu dopustil proto, že se oddává zneužívání omamných nebo psychotropních látek a jedů.

Přítěžující okolností však není zákonný znak trestného činu. Například trestní zákon ve své zvláštní části stanoví, že trestný je ten, kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově zvláště surovým způsobem (zvláště surový způsob je okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby). Surový způsob spáchání je tedy zákonným znakem trestného činu, proto nelze pachateli přičítat ještě přítěžující okolnost podle § 34 trestního zákona.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)